

Nhận biết và chăm sóc bệnh liên quan đến HIV (Bệnh HIV tiến triển)

(Dành cho nhân viên chăm sóc sức khỏe cộng đồng, người bệnh và người chăm sóc của người bệnh)

1 Bệnh liên quan đến HIV là gì?

Người nhiễm HIV không được điều trị hoặc điều trị không hiệu quả có thể dẫn đến giảm tế bào CD4, là tế bào giúp chống lại nhiễm trùng. Bệnh liên quan đến HIV xảy ra khi một người nhiễm HIV có số lượng tế bào CD4 thấp (dưới 200 tế bào/mm³), hoặc khi họ bị một hoặc nhiều bệnh nhiễm trùng như bệnh lao hoặc nấm...

2 Bệnh liên quan đến HIV thường gặp ở người bệnh nào?

- Người nhiễm HIV trong một thời gian dài và chưa được điều trị ARV
- Người bệnh bỏ trị ARV
- Người bệnh không tuân thủ điều trị, thất bại điều trị ARV

Các bằng chứng gần đây cho thấy ở Việt Nam các bệnh liên quan đến HIV có thể phổ biến hơn ở những người nhiễm HIV là **nam giới, độc thân, sống một mình và/hoặc thất nghiệp hoặc không có việc làm ổn định.**

3 Nhận biết bệnh liên quan đến HIV như thế nào?

Điều quan trọng là phải xét nghiệm CD4 cho các nhóm người bệnh dưới đây:

- Người mới được chẩn đoán nhiễm HIV
- Người bệnh trở lại sau khi ngừng điều trị ARV
- Người bệnh thất bại điều trị ARV

Các triệu chứng có thể gặp ở người có bệnh liên quan đến HIV

Sốt kéo dài, không rõ nguyên nhân	Ho/Thở nhanh/khó thở, Tim đập nhanh	Gày, sút cân >10%, không rõ nguyên nhân	Tổn thương da/bộ phận sinh dục/hậu môn
Tiêu chảy, khát nước, đau bụng	Hạch cổ/Hạch nách	Đau đầu dữ dội	Đi bộ phải có sự giúp đỡ của người khác
Chóng mặt hoặc ngất xỉu	Thay đổi hành vi (hành vi bất thường)	Không nhận thức được địa điểm, thời gian, người thân	Nằm trên giường cả ngày

Bệnh nhiễm trùng cơ hội thường gặp ở người mắc bệnh liên quan đến HIV

Bệnh lao phổi/lao hạch:
Ho, sốt, sút cân, ra mồ hôi đêm, nổi hạch cổ, nách...

Nấm miệng: Có cộm trắng dễ bong ở lưỡi, miệng

Nấm thực quản:
Nuốt đau thường kèm theo nấm miệng

Herpes mạn tính dai dẳng:
Mụn nhỏ, vỡ thành vết loét/đóng vảy, quanh mũi, miệng, bộ phận sinh dục, hậu môn

Nhiễm nấm:
Tổn thương ở da mặt, thân, tay, chân

Người nhiễm HIV có một trong các triệu chứng hoặc nghi ngờ bệnh nhiễm trùng cơ hội như trên cần được hỗ trợ chuyển gửi đến ngay cơ sở điều trị HIV để được khám và chữa bệnh.

Viêm màng não: Đau đầu, nôn, sợ ánh sáng, gáy cứng

Viêm não: Đau đầu, lú lẫn, yếu hay liệt chi

4 Tâm quan trọng của việc nhận biết bệnh liên quan đến HIV

Người có bệnh liên quan đến HIV cần đến cơ sở điều trị HIV càng sớm thì càng có nhiều khả năng phục hồi và sống lâu, sống khỏe hơn.

5 Người có bệnh liên quan đến HIV được chăm sóc tại cơ sở điều trị như thế nào?

- Được xử trí các triệu chứng, hỗ trợ tâm lý cho người bệnh và gia đình người bệnh
- Được chẩn đoán và điều trị bệnh nhiễm trùng cơ hội
- Cung cấp điều trị ARV và theo dõi điều trị; Hỗ trợ tuân thủ và duy trì điều trị...
- Cung cấp điều trị dự phòng:
 - Dự phòng mắc bệnh lao (điều trị lao tiềm ẩn)
 - Dự phòng mắc bệnh nhiễm trùng cơ hội bằng co-trimoxazole
 - Dự phòng nhiễm nấm Cryptococcus bằng fluconazole (nếu có điều kiện)

6 Phát hiện và dự phòng mắc bệnh liên quan đến HIV tại cộng đồng như thế nào?

Việc phát hiện HIV sớm và chuyển người bệnh đến cơ sở điều trị HIV rất quan trọng. Các nhân viên chăm sóc sức khỏe cộng đồng có thể cung cấp những điều sau:

- Truyền thông về HIV, các bệnh liên quan đến HIV cho những người có nguy cơ cao lây nhiễm HIV: nam quan hệ tình dục đồng giới, người chuyển giới, người bán dâm, người sử dụng ma túy, khách hàng bán dâm, bạn tình của người nhiễm HIV, và những người được điều trị dự phòng trước phơi nhiễm (PrEP) đã từng bị phơi nhiễm với HIV trong vòng 72 giờ kể từ khi bắt đầu PrEP.
- Tư vấn và hỗ trợ cho những người đang làm xét nghiệm HIV, và đặc biệt là những người sàng lọc hoặc xét nghiệm HIV dương tính; những người này cần được liên kết với một cơ sở điều trị càng sớm càng tốt.
- Tư vấn về tuân thủ điều trị
- Theo dõi và tư vấn cho những người có dấu hiệu hoặc triệu chứng của bệnh liên quan đến HIV
- Tư vấn và hỗ trợ tâm lý xã hội cho những người có HIV dương tính và những người chăm sóc họ.

Để xem bản cập nhật, vui lòng truy cập: <https://hub.skconnect.org/documentation/nhan-biet-va-cham-soc-benh-lien-quan-den-hiv/>

